

ЕМИЛ ЗИДАРОВ
МЕЖДУ СЕДЕМ И ОСЕМ

chitanka.info

Асен погледна момичето крадешком. Седнало на кръглото въртящо се столче, то кратко премяташе из ръцете си плетена шапчица от синя вълна.

„Смущава се — помисли Асен. — За първи път влиза в лабораторията. Обикновено чака в коридора.“

— Съблечете се, ако ви е топло! — каза той и сам се учуди на любезнотта си. Не можеше да понася млади момичета.

— Добре ми е, благодаря! Само миризмата е неприятна.

„Миризмата! Та в коя органична лаборатория не мирише?“

Все пак отвори единия прозорец. После се приближи до камината, около която се суетеше слаб момък в бяла престилка. Електрическата крушка осветяваше едва-едва лицето му и за момент на Асен се стори, че то е долепнало до колбата.

— Спусни предпазния шлем! — сопна се той. — И не се навеждай напред!

По лицето на младежа се изписа досада. Беше му неприятно, че го хокат пред момичето. Вместо да се отдръпне, той дръзко предложи:

— Да долеем още амоняк! Струва ми се, че е недостатъчен.

Асен не възрази. Той познаваше упоритостта на този чорлав младеж с редки зъби и нежни, детски ръце. Точно за това го бе взел за кръжочник.

— Евгени! — тихичко произнесе момичето. — Седем часа е!

Момъкът се наведе над бутилката с втечен амоняк. Все едно, че думите не се отнасяха до него. Отвори крана. От каучуковата тръба, свързана с бутилката, закапа бистра течност. Тя бързо се изпари, но когато струята стана по-силна, започна да се стича в колбата. Външната повърхност на стъклото бързо се покри със скреж.

— Много ли ще продължи? — обади се пак момичето.

— Зависи! — сухо прецеди Асен. Сега идваше най-важното и не му беше до разговори. Дори предпочиташе да остане сам. Затова каза:
— Ти можеш да си отиваш! Аз ще довършва опита!

Да си отива! Евгени презиртелно тръсна глава. Кога си е отивал, преди да види резултата? Ето, сега ще прибавят в колбата метиленхлорид. Дявол знае какво ще стане, но Асен сигурно има нещо предвид, щом иска да опитат! Може да е особняк този презрял ерген, обаче главата му е пълна с идеи. Студентите бягат от него, страхуват се. Само той знае колко сърдечен човек е „сърдиткото“. За какво ли

мисли в този момент? Сигурно целият свят е престанал да съществува, докато ръката му излива метиленхлорида в делителната фуния над колбата! Много е сръчен, не може да му се отрече! Не разсипа нито една капка! Сега ще отвори кранчето. Течността ще запълзи по опашката на фунията, ще се смеси с амоняка...

— Седем и петнадесет е! — съобщи девойчето. То не знаеше, че моментът е важен.

Вятърът донесе през открехнатия прозорец мириз на бор. Но мъжете не го усетиха. Бяха заети с амоняка, който се биеше по стените на колбата, подгонен от ударите на електрическата бъркалка.

„Ако реакцията протече много бурно, трябва да намаля оборотите на бъркалката! — помисли Асен. — Иначе всичко ще изкипи.“ А за да прикрие вълнението си, грубо каза:

— Отвори още малко кранчето!

„Сръчен е, хлапакът му с хлапак! Ще стане първокласен химик! Само онай синя шапка не ми харесва. Научният работник не бива да се отвлича с нищо! Седем часа, осем часа... дрън-дрън!... Най-добре е да се образува четворен радикал!... Добре прави, че не разпитва! Няма по-досадно нещо от човек, който задава въпроси!... А може да стане и частично отцепване. Тогава ще се получи полимер. И това не е лошо! Все пак, ако е четворен радикал...“

На мястото, където капнаха първите капки метиленхлорид, се появи огненочервено оцветяване. Бъркалката бързо се разнесе по цялата колба. После сместа закипя и ако Асен не бе изключил моторчето, щеше да изхвръкне през страничния отвор.

— ЦУМ е отворен до девет часа! — невъзмутимо каза девойката. Тя продължаваше да върти шапчищата из ръцете си.

Червеният цвят изчезна тъй неочеквано, както се бе появил. Укротената течност се скри зад ледената обвивка на стъклото. Асен свали дюаровия съд, който предпазваше амоняка от изпаряване, и го замени с порцеланово блюдо, изпълнено до половината със спирт. Когато и последното парченце лед се стопи и стана възможно да се надникне във вътрешността на колбата, двамата видяха изумени, че на мястото на еднородната смес сега има два безцветни пласта. Долният стоеше неподвижно, а горният се люшкаше и кипеше.

— Защо мирише тъй остро? — попита момичето от другия край на лабораторията.

— Изследваме химически реакции в среда от течен амоняк — сухо обясни Евгени. Бъбривостта ѝ го стесняваше. Знаеше, че тя съвсем не е лекомислена. Правеше опити да превежда любимия си поет Шели.

Момичето се прозина. Преди това закри устата си с ръка.

„Как могат да се занимават с тия миризми? И мислят, че правят нещо!... Няма ги вече талантите на деветнадесетия век! Какво удоволствие било да чуеш дума от устата на велик творец! Да надзърнеш зад рамото му, когато се ражда нещо голямо!... Горкият Евгени! Не знае на кого да угоди!... Ами този намръщен човек? Няма ли си дом? Евгени, да кажем, учи! Ами той! Защо стои? Защо не излезе на чист въздух?...“

То пак се прозина. И понеже мъжете бяха застанали с гръб към него, не сметна за нужно да прикрие устата си.

Смениха спирта с гореща вода. Горният пласт се разлудува от топлината още по-бясно. Когато се изпари съвсем, в колбата остана само долният пласт — прозрачен и искрящ като планинско стъкло. Промиха го два пъти с кипяща вода. Светлият лъч на електрическата крушка прониза снагата му и хвърли няколко ярки успоредни ивици върху тавана.

— Девет! — каза момичето.

— Какво? — Двамата едновременно вдигнаха глави. Видя им се странно, че някой може да говори в такъв момент.

— Нищо! Преброих само отраженията върху тавана! — Сетне неочеквано добави: — Днес имам рожден ден!

— Честито! — каза Асен без въодушевление. — Затова ли ще ходите в ЦУМ?

Евгени се изчерви.

— Искам да ѝ направя подарък. Имало много хубави обеци от чешко стъкло. Наподобявали диамантени. Мисля, че ще ѝ отиват.

„Как няма да ѝ отиват! Ще блестят между тези черни къдици, ще пръскат искри по всички посоки!...“

— Разбира се, че ще ѝ отиват! — съгласи се Асен и веднага помисли: „Само обеци липсваха на това мише лице! Хм! Мишка с обеци! Откъде я е намерил?... Дали да счупя колбата? Не виждам по какъв друг начин бих могъл да извадя пласта! Стои на дъното като залепен...“

Той хвана колбата за гърлото и леко я удари о кахлените плочки на камината. Преди това уви ръката си в кърпа. И понеже колбата си стоеше цяла, той я удари по-силно.

Стъклото се пръсна изведнъж. Отломъците му покриха цялата камина. Но наред с тях се търкулнаха и засвяткаха блестящите парченца на натрошена маса. От ръбестите им стенички се излъчваше чудно сияние.

Събраха ги в стъклено блюдо. Така изглеждаха още по-красиви.

Странният начин, по който ги разглеждаше младежът, подсказа на Асен, че този път няма да се размине без въпроси. Затова той бързо прекоси лабораторията и влезе в кабинета си. Имаше нужда да размисли насаме.

Когато се върна, очите му светеха по-силно от парчетата в блюдото. Той взе едно от тях и драсна по стъклото на камината. Върху мястото, където мина острият ръб на кристала, се появи резка.

Евгени любопитно го следеше с поглед.

— Какво има? — попита той.

Строгият човек позабави отговора. Беше му неприятно, че момичето тъкмо сега намери време да си играе с аптекарската везничка. Обърна се да не я гледа и простишко каза:

— Цяла година ние изтръгваме водородни и хлорни атоми от молекулите на някои органични съединения с помощта на метал, разтворен в амоняк. Днес поставихме в колбата метиленхлорид. Ето — той доближи черната дъска и започна да рисува с тебешир — така изглежда молекулата на метиленхлорида!

— Да ида... Флорида... — машинално си римуваше девойката. Тя искаше да разбере защо едното блюдо на везничката все натежава над другото.

— Металът и този път свърши добра работа — той изтръгна всички водородни и хлорни атоми. В колбата останаха свободни въглеродни атоми във възбудено състояние. Помниш червеното оцветяване, нали? След това сместа се обезцвети. Това стана, защото атомите се навързаха един за друг, изградиха кристална решетка! Кристал от чист въглерод!

Брадата на кръжочника затрепери.

— Какво искате да кажете? — попита той и сам не можа да познае гласа си.

— Това, което казах! Въглеродните атоми се навързаха един за друг. При нашите условия на работа това можеше да стане само по един начин — като се запазят ъглите, които съществуваха между отделните атоми в първоначалната молекула на метиленхлорида!

— Но тогава... тогава... това е... диамант!

Нервите на младежа не бяха готови да приемат такъв резултат. Как така диамант? Защо диамант? За да го получат изкуствено, хората упражняват гигантски натиск върху графита, загряват го до няколко хиляди градуса!... Как може да се разбърка малко метиленхлорид и хоп! — заповядайте диамантен къс с каквато ви е угодно големина?...

Изведнъж, обзет от луда радост, той се хвърли към девойката.

— Разбра ли? Разбра ли? — задруса той раменете ѝ енергично. Синята шапчица падна на пода.

Момичето тревожно замига.

— Не можах! Едното блюдо все си стои по-високо от другото.

Евгени бурно я прегърна.

— Знаеш ли какъв е днешният ден?

— Как да не зная! — девойката свенливо се освободи от прегръдката му. — Днес е рожденият ми ден! И по този случай, ако не се лъжа, ще получа от тебе обеци!

— По дяволите обеците! — той размаха юмрук пред лицето ѝ. — Ако искаш, ще ти направя други, с ей такива камъни!

— Откъде ще ги вземеш? — с подозрение попита тя. После, като видя ръката му, тържествено протегната към блюдото, троснато каза:

— Не искам от тия! Чешките са по-хубави! Хайде да тръгваме! Нали си свършихте опита? Часът е осем!...

За първи път, откакто познаваше Асен, Евгени го чу да се смее с глас.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
9/1963 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.